

Koolitusõpe 2 - 2. osa (põllumajandus- ja toiduainesektor)

Pealkiri	a) Jätkusuutlikud tarneahelad
Käesolevas õppetunnis osutatud koolituskursuse osa	<p>b)</p> <p>☐ 1. osa Üldine teave jätkusuutlikkuse ja CE kohta</p> <p>2. osa Konkreetne teave:</p> <p>☐ Puidusektor</p> <p>☐ Plastisektor</p> <p>X Põllumajandus- ja toiduainesektor</p>
EQF tase	Tase 3 või 4
Kus õppetundi testiti	//
Üldine(d) õppeeesmärk(id) vastavalt Bloomi taksonoomiale https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/	<p>☐ Loo Uus või originaalne töö (projekteeri, koosta, konstrueeri, uuri, sõnasta)</p> <p>X Hinnata Põhjendada seisukohta või otsust (hinnata, argumenteerida, kaitsta, kritiseerida, valida, toetada).</p> <p>X Analüüsida Seoste loomine ideede vahel (eristamine, korrastamine, seostamine, võrdlemine, eristamine, testimine, katsetamine)</p> <p>☒ Rakendada Kasutada teavet uutes olukordades (teostada, rakendada, lahendada, kasutada, demonstreerida, kasutada).</p> <p>☐ Mõista Selgita ideid või mõisteid (klassifitseerida, arutada, kirjeldada, tuvastada, leida, tõlkida).</p> <p>☐ Mäletamine Meenuta fakte ja põhimõisteid (defineeri, dubleeri, loetle, jäta meelde, korda)</p>
Konkreetne(d) õppeeesmärk(id)	<ul style="list-style-type: none"> ● mõista jätkusuutlikkuse ja jätkusuutlike tarneahelatega seotud mõisteid. ● Teada, mis on jätkusuutlik tarneahel ja selle peamised aspektid. ● Rakendada teadmisi tarneahelate kohta erinevates sektorites ● suutma analüüsida olemasolevaid puudujääke põllumajanduse tarneahelas.

**Kognitiivsed, sotsiaal-
emotsionaalsed ja
käitumuslikud
tulemused, mis
põhinevad**

https://www.unesco.org/sites/default/files/2018-08/unesco_education_for_sustainable_development_goals.pdf

SDG 8 | Inimväärne töö ja majanduskasv

Kognitiivsed õppe-eesmärgid: Õppija mõistab püsiva, kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu, täieliku ja tootliku tööhõive ning inimväärse töö mõisteid, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse ja võrdsuse edendamist, ning teab alternatiivseid majandusmudeleid ja -näitajaid.

Sotsiaal-emotsionaalsed õppe-eesmärgid: Õppija oskab teha koostööd teistega, et nõuda poliitikutelt ja tööandjalt õiglast palka, võrdset tasu võrdse töö eest ja tööalaseid õigusi.

Käitumuslikud õppe-eesmärgid: Õppija oskab arendada ja hinnata ideid jätkusuutlikkusele suunatud innovatsiooni ja ettevõtluse jaoks.

SDG 9 | Tööstus, innovatsioon ja infrastruktuur |

Kognitiivsed õppe-eesmärgid: Õppija mõistab jätkusuutliku infrastruktuuri ja industrialiseerimise mõisteid ning ühiskonna vajadust süsteemse lähenemise järele nende arendamiseks.

Sotsiaal-emotsionaalsed õppe-eesmärgid: Õppija oskab leida koostööpartnereid, et arendada jätkusuutlikke ja kontekstipõhiseid tööstusharusid, mis vastavad meie muutuvatele väljakutsetele ja jõuavad ka uutele turgudele.

Käitumuslikud õppe-eesmärgid: Õppija oskab hinnata erinevaid industrialiseerimise vorme ja võrrelda nende vastupidavust.

SDG 12 | Vastutustundlik tarbimine ja tootmine

Kognitiivsed õppe-eesmärgid: Õppija mõistab tootmis- ja tarbimisharjumusi ning väärtusahelaid ja tootmise ja tarbimise vastastikust seotust (pakkumine ja nõudlus, toksilised ained, CO₂-heitmed, jäätmete, tervis, töötingimused, vaesus jne).

Sotsiaal-emotsionaalsed õppe-eesmärgid: Õppija oskab suhelda säästva tootmise ja tarbimise vajadusest.

Käitumuslikud õppe-eesmärgid: Õppija oskab edendada jätkusuutlikke tootmisviise.

SDG 13 | Kliimameetmed

Kognitiivsed õppe-eesmärgid: Õppija teab, millised inimtegevused - globaalsel, riiklikul, kohalikul ja individuaalsel tasandil - aitavad kõige enam kaasa kliimamuutustele.

Sotsiaal-emotsionaalsed õppe-eesmärgid: Õppija oskab selgitada ökosüsteemide dünaamikat ning kliimamuutuste keskkonnavalast, sotsiaalset, majanduslikku ja eetilist mõju.

Käitumuslikud õppe-eesmärgid: Õppija oskab toetada kliimasõbralikku majandustegevust.

<p>Käsitletud rohelised oskused</p>	<p>X Loov probleemide lahendamine ☐ Juhtimisoskused</p> <p>X Tulevikku mõtlemine X Mõju kvantifitseerimine</p> <p>X Seireoskused ☐ Elutsükli haldamine</p> <p>X Analüütilised oskused ☐ Teaduslikud oskused</p> <p>☐ Lean-tootmine ☐ Jäätmekäitlus</p> <p>☐ Hooldus- ja remondioskused X Keskkonnaauditeerimine</p> <p>X Reostuse vältimine ☐ Ökosüsteemi haldamine</p> <p>X ökodisain ☐ Muud _____</p>
<p>Kestus</p>	<p>20 min</p>
<p>Õppetöö ülesehitus ja sisu</p>	<p>Sissejuhatus: Mis on jätkusuutlik tarneahel: Mis on jätkusuutlik tarneahel?</p> <p>Jätkusuutliku tarneahela mõisteid on mitmeid. Lühidalt öeldes viitab see ettevõtte jätkusuutlikule juhtimisele oma väärtusahelas, alates tooraine hankimisest, tootmisest ja transpordist kuni lõpptarbijani. See hõlmab sotsiaalseid, keskkonnaalaseid ja finantskohustusi ning selle eesmärk on vältida või minimeerida negatiivset mõju ja vähendada riske.</p> <p>Näiteks SAP (System Analysis Program Development (Systemanalyse Programmentwicklung), hiljem lühendatult SAP), mis on juhtiv rahvusvaheline ettevõtte, mis pakub tarkvara auditeerimiseks ja jälgimiseks, on andnud järgmise määratluse: "jätkusuutlik tarneahel on selline, mis kasutab keskkonna- ja sotsiaalselt jätkusuutlikke tavasid igas etapis, et kaitsta inimesi ja keskkonda kogu ahelas. See tähendab, et organisatsioon järgib keskkonna- ja sotsiaalseid standardeid nii oma tegevuse kui ka tarnijate tegevuse puhul. Keskkonnastandardid hõlmavad selliseid teemasid nagu keskkonnaseisundi halvenemine, metsade hävitamine, kasvuhoonegaaside heitkogused, reostus ja veekindlus. Sotsiaalsed standardid hõlmavad selliseid küsimusi nagu töötingimused, sunniviisiline töö, õiglased töövõtteid ning tervisekaitse ja ohutus."</p> <p>Teema 1 Rahvusvahelised ettevõtted ja vastutus</p> <p>2011. aastal avaldati OECD (Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni) suunised rahvusvahelistele ettevõtetele. Need on soovitusel, mis on suunatud valitsuste poolt rahvusvahelistele ettevõtetele, kes tegutsevad liitunud riikides või nendest riikidest. Neis esitatakse mittesiduvad põhimõtted ja standardid vastutustundlikuks äritegevuseks ülemaailmses kontekstis, mis on kooskõlas kohaldatavate seaduste ja rahvusvaheliselt tunnustatud standarditega.</p> <p>Kahtlemata on tõsiasi, et rahvusvahelistel ettevõtetel on väga keerulised tarneahelad. Sageli toimub tooraine kogumine/kaevandamine või tootmine</p>

"kõrge riskiga" riikides, kus negatiivset negatiivset mõju inimõigustele ja keskkonnale ei jälgita ega käsitleta. See muudab vastutustundliku ja läbipaistva äritegevuse veelgi olulisemaks. OECD suunised on toiminud ettevõtetele kompassina, kuidas olla jätkusuutlik ja kuidas käsitleda tööhõive, altkäemaksu, korruptsiooni, keskkonna, ebaausa konkurentsi jne küsimusi.

Näiteks kui rahvusvaheline ettevõtte soovib tagada eetilise ja jätkusuutliku tarneahela, peaks ta kaaluma järgmist:

- Tooraine eetiline hankimine
- Ei laste- ega sunnitööjõudu
- Diskrimineerimist ei toimu
- Töötervishoid ja -ohutus töökohal
- Inimväärset töötingimused
- tööaeg vastavalt kohalikele õigusaktidele
- Keskkonnamõju jälgimine ja süsteemi ajakohastamine, et tootmine ja transport oleksid säästlikumad ja keskkonnahoidlikumad.
- Jäätmekäitlus
- Täpne märgistus vastavalt seadusele
- Teavitussüsteem korruptsioonist ja altkäemaksukatsetest teatamiseks
- Ebaausate konkurentsitingimuste vastane poliitika ja tavad

See on mittetäielik loetelu. Palun tutvuge OECD suunistega ja ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega (teema 2), et saada täielik loetelu elementidest ja tegevusviisidest, mis tagavad jätkusuutliku tarneahela.

Teema 2 Ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtted ning nõuetekohane hooldus

"Ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtted: ÜRO raamistiku "Kaitse, austamine ja heastamine" rakendamine", mille töötas välja peasekretäri eriesindaja inimõiguste ning rahvusvaheliste korporatsioonide ja muude äriettevõtete küsimuses. Eriesindaja lisas juhtpõhimõtted oma lõpparuandele inimõiguste nõukogule (A/HRC/17/31), mis sisaldab ka juhtpõhimõtete sissejuhatust ja ülevaadet protsessist, mis viis nende väljatöötamiseni. Inimõiguste nõukogu kiitis juhtpõhimõtted heaks oma 16. juuni 2011. aasta resolutsioonis 17/4.

Nagu dokumendis on märgitud, "juhtpõhimõtete aluseks on järgmiste asjaolude tunnustamine:

(a) riikide olemasolevad kohustused austada, kaitsta ja täita inimõigusi ja põhivabadusi;

(b) äriettevõtete kui ühiskonna eriomaste funktsioonidega organite roll, mis peavad järgima kõiki kohaldatavaid seadusi ja austama inimõigusi;

(c) vajadus, et õiguste ja kohustuste rikkumise korral oleks tagatud asjakohased ja tõhusad õiguskaitsevahendid. "

Väga oluline on see, et need juhtpõhimõtted kehtivad kõigi riikide ja kõigi ettevõtete, nii riikidevaheliste kui ka muude ettevõtete suhtes, sõltumata

nende suurusest, sektorist, asukohast, omandist ja struktuurist. Need on jagatud kahte põhiosasse, millest esimeses sätestatakse riikide kohustused ja teises ettevõtete vastutus inimõiguste kaitsmisel. Viimast nimetatakse ka ettevõtete sotsiaalseks vastutuseks või ettevõtete sotsiaalseks vastutuseks.

Oluline on märkida, et kui ettevõtted kaaluvad inimõigusi, peaksid nad hõlmama kõiki inimõigusi, mis on loetletud **ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis**.

Ettevõtte sotsiaalse vastutuse põhielemendid on järgmised:

-Võimaldatakse vähemalt kõiki õiguslikke nõudeid tegevusriikides. Kui need on madalamad kui käesolevates suunistes avaldatu, peaksid ettevõtted püüdma rakendada kõrgemat standardit. *Näiteks on mõnes riigis kehtestatud soovitus tööliste elatusstandardite kohta, mis on madalam kui ILO elatusmiinimum - sellisel juhul peaksid ettevõtted kohaldama ILO standardit.* (Lisateavet leiate ILO töönormidest)

-vastutust ja jätkusuutlikkust käsitlev poliitika, mille ettevõtte on vastu võtnud ja avaldanud ning mis hõlmab kõiki suuniste elemente vastavalt ettevõtte riskidele, tegevusvaldkonnale jne.

-Integreeritud nõuetekohase hoolsuse protsess, mis tuvastab, ennetab ja leevendab kahjulikku mõju inimõigustele. Protsess peab sisaldama nii võimalike kui ka tegelike riskide ja mõjude hindamist, omama mehhanisme ja rahalist toetust, et lahendada eespool nimetatud probleeme investeringute või õiguskaitsevahendite abil, peab olema pidev jälgimine ja peaks sisaldama korrapärast aruandlust riskide, mõju ja edusammude kohta.

Nõuetekohase hoolsuse protsessi võib määratleda kui protsesse, mille abil ettevõtted saavad kindlaks teha, ennetada, leevendada ja aru anda, kuidas nad tegelevad oma tegelike ja võimalike kahjulike mõjudega (OECD suunistes rahvusvahelistele ettevõtetele, II peatükk - üldised põhimõtted, punkt. 10). Nõuetekohane hoolsus võib olla osa laiematest ettevõtte riskijuhtimissüsteemidest, tingimusel et see läheb kaugemale kui lihtsalt ettevõtte enda jaoks oluliste riskide tuvastamine ja juhtimine, et hõlmata suunistega hõlmatud küsimustega seotud kahjuriskid (OECD juhised vastutustundliku äritegevuse nõuetekohase hoolsuse kohta - eelnõu 2.1, lk 8).

Inimõiguste hoolsuskohustus:

"a) peaks hõlmama ebasoodsat mõju inimõigustele, mida ettevõtja võib põhjustada või millele ta võib kaasa aidata oma tegevuse kaudu või mis võivad olla otseselt seotud tema tegevuse, toodete või teenustega tema ärisuhete kaudu;

(b) sõltub ettevõtte suurusest, tõsiste inimõiguste mõjude riskist ning tegevuse laadist ja kontekstist;

(c) peaks olema pidev, tunnistades, et inimõigustega seotud riskid võivad aja jooksul muutuda, kui ettevõtte tegevus ja tegevuskeskkond arenevad.

Nõuetekohase hoolsuse protsess peab hõlmama kogu ettevõtte tegevust, sealhulgas tarneahelaid. See ei hõlma mitte ainult sisemist tegevust, vaid ka tarnijaid, kolmanda osapoole müüjaid, tootjaid, transpordiettevõtteid, turustajaid jne. Pidev jälgimine ja auditid tagavad läbipaistvuse ning piisava riskide ennetamise ja maandamise. See on ainus viis jätkusuutliku tarneahela saavutamiseks."

Teema 3 EL ja uued suunised

23. veebruaril 2022 võttis Euroopa Komisjon vastu direktiivi ettepaneku ettevõtete jätkusuutlikkuse hoolsuskohustuse kohta^{td}. "Ettepaneku eesmärk on edendada ettevõtete jätkusuutlikku ja vastutustundlikku käitumist kogu ülemaailmses väärtusahelas. "Ettevõtted mängivad oma ulatusliku haardeulatuse tõttu jätkusuutlikkuse edendamisel otsustavat rolli. Kehtestatud nõuded on kooskõlas ÜRO ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega. Eesmärgiks on olla ettevõtete vastutuse eestvedajaks nende negatiivsete mõjude ennetamisel ja leevendamisel, tagades samal ajal läbipaistvuse väärtusahelas. Öeldakse, et uued eeskirjad toetavad rohelist ülemineku edendamist ja kaitsevad inimõigusi. Pärast vastuvõtmist on liikmesriikidel kaks aastat aega, et integreerida direktiiv siseriiklikku õigusesse ja edastada asjaomased tekstid komisjonile.

Kuigi mõned ELi liikmesriigid on juba kehtestanud eeskirjad ning tarbijad ja töötajad nõuavad ülemaailmselt jätkusuutlikku ja vastutustundlikku äritegevust, on vaja õiguslikke nõudeid, mis kiirendaksid tehtavaid edusamme.

Kavandatud uusi hoolsuskohustuse eeskirju kohaldatakse järgmiste ettevõtete ja sektorite suhtes:

- **ELi ettevõtted:**

- Rühm 1: kõik märkimisväärse suuruse ja majandusliku võimsusega ELi aktsiaseltsid (üle 500 töötaja ja üle 150 miljoni euro suuruse netokäibega ülemaailmselt).
- Rühm 2: Muud piiratud vastutusega äriühingud, mis tegutsevad määratletud suure mõjuga sektorites, mis ei vasta mõlemale grupi 1 künnisele, kuid mille töötajate arv on üle 250 ja netokäive 40 miljonit eurot või rohkem kogu maailmas. Nende äriühingute suhtes hakatakse eeskirju kohaldama 2 aastat hiljem kui 1. rühma puhul.

- ELis tegutsevad **ELi mittekuuluvad äriühingud**, kelle käibe künnis on vastavuses 1. ja 2. grupiga ja kes tegutsevad ELis.

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) ei kuulu otseselt käesoleva ettepaneku reguleerimisalasse.

Käesolev ettepanek kehtib ettevõtte enda tegevuse, tütaretevõtete ja nende väärtusahelate (otsesed ja kaudsed ärisuhted) kohta. Et täita ettevõtte hoolsuskohustust, **peavad ettevõtted:**

- "integreerida nõuetekohane hoolsus poliitikasse;

- teha kindlaks tegelik või võimalik kahjulik mõju inimõigustele ja keskkonnale;
- vältida või leevendada võimalikke mõjusid;
- lõpetada või minimeerida tegelikke mõjusid;
- kehtestab ja säilitab kaebuste esitamise korra;
- jälgida hoolsuskohustuse poliitika ja meetmete tõhusust;
- ja avalikult suhelda hoolsuskohustuse kohta."

Lühidalt öeldes nõuab ettepanek **rahvusvahelistes konventsioonides sisalduvate inimõiguste tõhusat kaitset ja peamiste keskkonnakonventsioonide järgimist**. Samuti võidakse kehtestada trahvid rikkumiste eest ning ettevõtte juhtide ja juhtkonna kaasamist peetakse selle algatuse edukuse seisukohalt otsustavaks. Lisaks sisaldab ettepanek **kaasnevaid meetmeid**, "mis toetavad kõiki ettevõtteid, sealhulgas VKEsid, mida see võib kaudselt mõjutada".

"Õiglase ja jätkusuutliku majanduse paketi" raames esitas komisjon ka [teatise inimväärse töö kohta kogu maailmas](#). Selles esitatakse sise- ja välispoliitika, mida EL kasutab inimväärse töö rakendamiseks kogu maailmas, seades selle eesmärgi kaasava, jätkusuutliku ja vastupanuvõimelise taastumise keskmesse."

Kuigi see ettepanek, kui see heaks kiidetakse, on suur samm edasi, on siiski veel küsimusi. Juba on väljendatud muret uute eeskirjade ulatuse, olemasolevate lünkade ja väga kõrge käibekünnise pärast ettevõtetele, kes peavad esitatud eeskirju järgima.

Teema 4. Jätkusuutlikud tarneahelad ja põllumajandussektor

Põllumajanduse tarneahelaid käsitledes tuleb tunnistada, et selle sektori ettevõtted on väga olulised. Nad on paljude säästva arengu eesmärkide täitmisel otsustava tähtsusega. OECD ja FAO on seda tähtsust tunnistanud, luues OECD-FAO juhendi vastutustundlike põllumajandustoodete tarneahelate kohta (2016), mis on nii "raamistik kui ka võrdlusalus, mis aitab põllumajandusettevõtetel ja investoritel aidata kaasa säästvale arengule, et tuvastada ja leevendada kahjulikku mõju. Suunised on asjakohased kõikidele ettevõtetele kogu põllumajandusliku tarneahela ulatuses, alates põllumajandusettevõttest kuni tarbijani, mis hõlmab paljusid toiduaineid ja toiduks mittekasutatavaid kaupu."

Nagu eelmistes punktides kirjeldatud, sisaldab käesolev juhend ka nõuetekohase hoolsuse protsessi, mis toimub samm-sammult. Juhend töötati välja koostöös mitme peamise sidusrühmaga, et see oleks praktiline vahend, mida saavad rakendada mis tahes suurusega ettevõtted. Suunised ise on kättesaadavad siin: <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/rbc-agriculture-supply-chains.htm>.

"OECD ja FAO suuniste praktilise rakendamise toetamiseks käivitasid OECD ja FAO 2018. aasta veebruarist kuni 2019. aasta oktoobrini üle kolmekümne ettevõtte ja tööstusalgatuse rakendamise katseprojekti. Paljudel põllumajanduslikes tarneahelates tegutsevatel ettevõtetel on keerukas lähenemisviis RBC-le, kuid hoolsuskohustuse strateegiate vastuvõtmist

	<p><i>mõjutavad sageli reaktsioonid välisele survele. Lüngad on endiselt selles, kuidas ettevõtted muudavad poliitilisi kohustusi rakendusmeetmeteks. Elukõige nõuavad süsteemsed probleemid tihedamat koostööd peamiste sidusrühmadega" (OECD-FAO, 2020).</i></p> <p>Lisaks OECD-FAO tööle <u>toetab uus ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) aastateks 2023-2027 "jõupingutusi põllumajandustoodete tootmise ja pakkumise jätkusuutlikkuse suurendamiseks muudetud toetusmehhanismide ja turueeskirjade kaudu".</u> Ehkki see toetab praeguseid jõupingutusi, on valdkonna keerukuse tõttu endiselt palju probleeme.</p> <p>Põllumajandusliku tarneahela põhielemendid on samad, mis kõik teised, mis on loetletud eelmistes osades. Peamine eripära on see, et need jagunevad peamiselt kahte põhikategooriasse - toorainete - värskete puu- ja köögiviljade - tarneahelad või keerulisemad, kui lõpptooted on valmistatud/töödeldud. Esimesel juhul tuleb arvestada hankimise, saagikoristuse, tervishoiu ja ohutuse, inimväärse töö, laste- ja sunniviisilise töö, transpordi ja toiduohutuse küsimusi. Viimasel juhul võivad lisanduda täiendavad koostisosad (koos oma tarneahelaga), jäätmekäitlus, pakendamine, toidu märgistamine jne. Konkreetsed üksikasjad erinevad iga juhtumi puhul eraldi, sõltuvalt tootest, tegevuse suuruselt, asjaomastest riikidest jne.</p> <p>KOKKUVÕTE:</p> <p>Jätkusuutlikud tarneahelad on keeruline teema, mis on juba pikka aega olnud rahvusvahelise tähelepanu all. Sellised organisatsioonid ja institutsioonid nagu FAO, OECD, kohalikud omavalitsused ja EL on otsinud võimalusi, kuidas lahendada mõningaid kriitilisi probleeme ja luua raamistik negatiivsete mõjude käsitlemiseks ja jätkusuutlikkuse tagamiseks. Siiski on veel lünki ja rahvusvaheliste ettevõtete roll on tähtsam kui kunagi varem.</p>
<p>Viited</p>	<p>Õiglane ja jätkusuutlik majandus: Komisjon kehtestab ettevõtetele eeskirjad inimõiguste ja keskkonna austamiseks ülemaailmsetes väärtusahelates, (veebruar, 2022), pressiteade, vaadatud aadressil: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1145.</p> <p>OECD (2011), OECD suunised rahvusvaheliste ettevõtetele, OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/9789264115415-en</p> <p>Ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtted, kättesaadav aadressil: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf.</p> <p>Inimõiguste ülddeklaratsioon, kättesaadav aadressil: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/2021/03/udhr.pdf.</p> <p>OECD juhised vastutustundliku äritegevuse nõuetekohase hoolsuse kohta, kättesaadav aadressil: http://mneguidelines.oecd.org/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm.</p>

	<p>ILO töönormid, kättesaadav aadressil: https://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/wages/lang--en/index.htm</p> <p>OECD/FAO (2016), OECD-FAO Guidance for Responsible Agricultural Supply Chains, OECD Publishing, Pariis, https://doi.org/10.1787/9789264251052-en.</p> <p>Jätkusuutlikkuse kokkulepped põllumajandusliku toidutarneahelas, Uus ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) aastateks 2023-2027, kättesaadav aadressil: https://enrd.ec.europa.eu/sustainability-agreements-agri-food-supply-chain_en.</p> <p>B) SAP SUPPLY CHAIN MANAGEMENT (SAP SCM) TARKVARA, NAGU NÄHA AADRESSIL: HTTPS://WWW.SAP.COM/PRODUCTS/SCM.HTML</p> <p>C) DUE DILIGENCE EXPLAINED, EUROOPA KOMISJON, KÄTTESAADAV AADRESSIL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/du-diligence-ready/du-diligence-explained_en</p> <p>Luther, D., (20210, <i>Tarneahela jätkusuutlikkus: Mis on tarneahela jätkusuutlikkus?</i>, vaadatud aadressil: https://www.netsuite.com/portal/resource/articles/erp/supply-chain-sustainability.shtml.</p>
<p>Interaktiivsed küsimused R3 jaoks</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Millised on 3 peamist kohustust, mida jätkusuutlik tarneahel nõuab? A) sotsiaalsed, keskkonnaalased ja finantsilised B) intervjuud, due diligence, finantsaudit C) korruptsioon, transpordi ülevaatus, avaldus 2. Milline neist EI ole hoolsuskohustuse täitmise protsessi üks etapp? D) Poliitika arendamine E) omada riskide maandamise ja ennetamise programmi F) Heategevuslikud annetused 3. Mida tähendab lühend CSR? A) Klienditeenindaja B) Ettevõtete sotsiaalne vastutus C) Praegune jätkusuutlikkuse hinnang 4. <u>Vastutustundlike põllumajandustoodete tarneahelate suunised on praegu välja andnud</u> A) Euroopa Komisjon B) OECD-FAO C) FAO

<p>Märksõnad</p>	<p>Jätkusuutlik tarneahel, inimväärne töö, optimeerimine, töötervishoid ja -ohutus, nõuetekohane hoolsus, põllumajandus- ja toiduainetetööstus</p>
<p>Küsimused mõtisklemiseks</p>	<p>1. Valige huvipakkuv sektor ja hinnake selle tarneahelat. Uuringu keskmes võib olla konkreetne ettevõtte. Milliseid peamisi probleeme te tuvastate? Millised on lüngad seoses ELi kavandatud uute õigusaktidega? Milliseid parandusi te kehtestaksite.</p> <p>2. Tehke võrdlus olemasolevate suuniste ja OECD ning Euroopa Komisjoni uue ettepaneku vahel - kuidas mõlemad vastavad olemasolevatele vajadustele ja lünkadele?</p>
<p>Täiendavad ressursid</p>	<p>Jätkusuutliku tarneahela alus: http://www.sustainable-scf.org/</p> <p>Mis on jätkusuutlik tarneahel, SAP: https://www.sap.com/insights/what-is-a-sustainable-supply-chain.html.</p> <p>Harvard Business Review, (2020), A more sustainable supply chain, vaadatud aadressil: https://hbr.org/2020/03/a-more-sustainable-supply-chain.</p> <p>OECD suunist rahvusvahelistele ettevõtetele, vt: https://www.oecd.org/corporate/mne/ Kättesaadav aadressil: Põllumajanduse tarneahelad, kaevandussektori sidusrühmade kaasamine, finantssektori nõuetekohane hoolsus, mineraalide tarneahelad, tekstiili- ja rõivatööstuse tarneahelad.</p> <p>Jätkusuutlik pakkumine maailmaturul, nagu näha aadressil: https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/policy-and-strategy-raw-materials/sustainable-supply-global-markets_en</p> <p>Uuring VKEde tarneahela nõuetekohase hoolsuse toetamise kohta</p> <p>Säästvate põllumajandustoodete tarneahelate algatus, kättesaadav aadressil: https://www.nachhaltige-agrarlieferketten.org/en/about-ina/.</p> <p>(Säästvate põllumajandustoodete tarneahelate algatus (INA) on erasektori, kodanikuühiskonna ja poliitika osapoolte ühendus.)</p> <p>FAO (2022), Sustainable Food Value Chains Knowledge Platform, kättesaadav aadressil: https://www.fao.org/sustainable-food-value-chains/home/en/.</p> <p><i>Tulevased riskipõhise hoolsuskohustuse käsiraamatud, mis on ettevõtjate juhendamiseks kättesaadavad eespool nimetatud platvormil, on järgmised:</i></p> <p>Metsade hävitamine ja metsade seisundi halvenemine põllumajanduslikes tarneahelates: Projekti teabeleht Avalik konsultatsioon kuni 29. juulini 2022</p> <p>Laste töö ja sunniviisiline töö kakao tarneahelas: Projekti teabeleht prantsuse keeles</p> <p>Elav sissetulek ja elatusasud põllumajanduslikes tarneahelates ning rõivaste ja jalatsite tarneahelates: Projekti teabeleht</p>

<p>Ikoonid ja nendega seotud teave PowerPoint esitluse vihjete kohta</p>	 <p>Pilt: https://www.freepik.com/free-vector/supply-chain-infographic-concept_8963171.htm#query=supply%20chain&position=5&from_view=search>Freepik</p>
<p>Autor(id)</p>	<p>Ivana Tsvetkova, Zinev Art Technologies, Bulgaaria</p>

TREE

Micro- and project-based learning
programme for Teaching ciRcular Economy
and Ecological awareness in VET

Funded by
the European Union